

ספר
קדושת
לוי

פְּרֻשֵׁת נְשֵׂא

כשהקב"ה עושה דין ברשעים או הרין חסד להם שנעשים כלים לקדושת השם

יִתֵּן ה' אוֹתָךְ לְאֵלֶּהָ וּלְשִׁבְעָה בְּתוֹךְ עַמּוֹךְ בְּתַת ה' כּוֹי. וַיֵּשׁ לְדַקְדַּק עַל לְשׁוֹן 'יִתֵּן ה' אוֹתָךְ', הֵלֵא מֵאֲתוֹ יִתְבַּרְךָ לֹא תֵצֵא הֲרַעוֹת^א. וְנִרְאָה דְהֵנָּה יֵשׁ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים וְאֵינוֹ נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ הַגְּדוֹל עַל יָדָם, וַיֵּשׁ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים וּבְזֶה נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, וְנִמְצָא זֶה הַדִּין הוּא חֶסֶד לָהֶם, שְׁהֵם

נַעֲשִׂים כְּלִים לְקְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ וְזֶהוּ חֶסֶד לָהֶם^ב, כִּי אֶפְשָׁר יִהְיֶה עֲלֵיהָ לְנַפְשָׁם בְּזֶה. וְזֶהוּ הַרְמֵז 'וַיֵּרֵא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה' (שמות יד, לא)^ג, וּבְאֵמַת יָד הַגְּדוֹלָה רוֹמֵז תְּמִיד עַל מִדַּת הַחֶסֶד^ד, וּמֵה חֶסֶד הִיָּה כְּאֵן, וְעַל זֶה מְפָרֵשׁ הַפְּסוּק 'וַיֵּירָאוּ הָעַם אֶת ה'' וְנִמְצָא הָיוּ הֵם כְּלִים שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם^ה:

צִוּוּנִים וּמִקּוּרוֹת

יוכיח [המלמד לאדם דעת], כלומר כשמייסר האומות ומכה אותם, לא תקשה לך הלא 'מאתו לא תצא הרעה', כי באמת המכות הללו הם טובה גדולה להאומות, רק שכעת ההוא הם מכות ורעות למצריים, אבל אחר כך יהיה אלו המכות טובות אפילו למצריים, שהם יהיו כלים שעל ידם יתגדל ויתקדש שמו הגדול ברבים, רק שכעת הוא רעה ואחר כך יהיה טובה'. ג. 'וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו'. ד. ראה זוה"ק ח"ג רפג. "יד הגדולה" מסטרא דחסד'. ה. עיין לעיל פר' בשלח ד"ה ועל פי זה פירשנו: 'ועל פי זה פירשנו הפסוק 'וירא ישראל את היד הגדולה', שלכאורה אינו מובן, שנזכר בכתבי האר"י ז"ל ש'יד הגדולה' מרמז על חסד, ומה הוא החסד שעשה במצרים. ולפי הנ"ל ניחא, שזהו פירושו 'וירא ישראל' כו', שגמל חסד עם המצריים כנ"ל, ד'יד הגדולה' מרמז על חסד. ומפרש ומהו החסד, 'ויראו העם את ה' ויאמינו בה' כו', שעל ידי זה שהכה אותם יראו ישראל מה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו, והיו מצריים כלי שעל ידי שהכה אותם היו גורמים לישראל אמונה ויראה בה', ואין חסד גדול מזה שהמצריים היו כלים והכנה לאמונת ישראל'.

א. ראה איכה ג, לח. 'מפי עליון לא תצא הרעות והטוב'. ועיין תו"כ כו, טז: 'אין הרעה יוצאת מלפני לעולם, וכן הוא אומר 'מפי עליון לא תצא הרעות' אלא 'הטוב'. וע"ע לעיל פר' תצוה ד"ה או יבואר ואתה: 'דהוא יתברך רק טוב ומטיב, ואינו מייחס שמו על הרעה, כי 'מפי עליון לא תצא הרעות', ואף גבי אומות העולם קשה לו הרעה שמביא עליהם'. וראה בר"ר ג, ו: 'ויקרא אלהים לאור יום' (בראשית א, ה). אמר ר"א לעולם אין הקב"ה מייחד שמו על הרעה אלא על הטובה, ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא אלהים לילה אין כתיב כאן, אלא 'ולחושך קרא לילה'. וע"ע פרי צדיק פר' נשא אות ג: 'מה שנזכר בשבועת האלה 'בתת ה' את ירכך' וגו', וגם נאמר 'יתן ה' אותך לאלה' וגו', והוא באמת פלא גדול מה שנזכר בזה השם הוי"ה ברוך הוא, וזאת ידוע שאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה כמו שנאמר 'ויקרא אלהים לאור יום' אבל בחושך לא נאמר אפילו שם אלהים רק סתם 'ולחושך קרא לילה'. והגם שהחושך הוא לסיבת האור שיוכר מאתו, ומכל שכן כאן שנזכר עוד השם הוי"ה ברוך הוא' וכו' עיי"ש. ב. ראה לעיל פר' שמות ד"ה וזה כוונת הכתוב: 'וזה כוונת הכתוב (תהלים צד, י) 'היוסר גויים הלא

עונש הסוטה
הוא חסד
בשבילה שמוה
באים לירא את
ה'

וזהו הרמז כאן 'יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך' כו', וזהו הוא לה חסד, שעל ידה נתקדש שמו הגדול לירא מלפניו, וזהו הרמז 'יתן ה'', כנ"ל זה שעל ידה יתקדש שמו הגדול זה הוא לה חסד זה 'יתן ה':

עושה, ולך צריך האדם לעשות מצות ולתן צדקה ולרחם על העניים כדי שיעשה הבורא ברוך הוא גם כן עמו טובות. והנה המדה הזאת נקרא 'כה', כי פרוש המלה של 'כה' הוא כף, פרוש כמו שהוא עושה גם כן הבורא ברוך הוא עושה:

כפי הנהגת
האדם כן
מתנהג עמו
הש"ת

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם. והכלל הוא כף, דהנה הבעל שם טוב היה מוכיח תמיד את העולם בזה הפסוק (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך', דהינו כמו שהצל עושה מה שאדם עושה כף הבורא ברוך הוא כביכול עושה מה שאדם

כיון בתפילתו
בשביל תענוג
הש"ת
שמות ענג
כשמיטיב לבני

וזה ידוע שהבורא ברוך הוא רוצה להטיב לעמו ישראל, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינוק פרה רוצה להניק (פסחים קיב.). וצריך האדם כשעומד להתפלל לפני הבורא ברוך הוא כל תפלת י"ח או שאר דברי תחנונים צריך להתפלל רק שיהיה להבורא ברוך הוא תענוג מזה, כמו שאמרו במשנה (אבות

ציונים ומקורות

ו. ע"ע לעיל פר' בשלח ד"ה והנה ידוע הגם: 'בשם הבעל שם טוב, ה' צילך', כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כן כביכול כמו שהאדם מתנהג למטה כן מנהיגין אותו מלמעלה. לכן אם מתנהג במידת רחמים גם מלמעלה מרחמין עליו כו', כמו שאיתא (שבת קנא:): 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים'. לכך צריך האדם להתנהג במידת רחמים וטובות ובכל המידות טובות, ויהיה שמח בחלקו ואז גם מלמעלה יגיע לו כך, וכן הוא במדרש על פסוק 'ה' צילך'. וע"ע עבודת הקודש חלק העבודה פט"ז: 'ובמדרש (וזהו פר' משפטים) אמר לו הקב"ה למשה לך אמור להם לישראל כי שמי 'אהיה אשר אהיה' (שמות ג, יד), מהו 'אהיה אשר אהיה', כשם שאתה הוה עמי כך אני הוה עמך, וכן אמר דוד 'ה' צילך על יד ימינך', מהו 'ה' צילך', כצילך, מה צילך אם אתה משחק לו הוא משחק לך ואם אתה בוכה לו הוא בוכה כנגדך ואם אתה מראה לו פנים זעומות או מסוברות אף הוא נותן לך כך, אף הקב"ה 'ה' צילך', כשם שאתה הוה עמו הוא הוה עמך. ז. ע"ע לעיל דרושים לחנוכה ד"ה בגמרא כל הנביאים. ח. עיין לעיל פר' וארא

ד"ה ושמעתי בשם: 'ושמעתי בשם מורי הרב מוה' דוב בער ממעזריטש שאמר על פסוק (משלי י, א) 'בן חכם ישמח אב' כו', דהנה כשאדם עובד את הבורא יש להבורא נחת רוח מזה. ולכן כשאחד מלמד זכות על ישראל יש להבורא מזה תענוג. והאדם צריך לעבוד את הבורא לא בשביל הנאת עצמו כלל, רק כדי שיהא להבורא תענוג ולא בשבילו, אף על פי כן אנחנו מתפללים בתפילת י"ח בשבילנו, כגון 'וחננו' 'השיבנו' 'רפאנו' ושאר ברכות, אך כיון שיש להבורא תענוג מזה כשיש לישראל טובות וברכות, ולכן בקשות בשבילנו הוא גם כן טוב, כי הבורא יש לו תענוג מטובות וברכות שלנו. וע"ע ליקוטי אמרים (מעזריטש) אות קעד: 'כשאדם מתפלל חלילה לו לשום כל חשקו בשביל אותו דבר גופני שהוא מבקש עליו, כי אין לך פניה גדולה מזו. כי אם ישים מחשבתו בזה, שהרי אמרו 'יותר משהעגל' וכו', היינו כי המשפיע רוצה להשפיע יותר ממה שהנשפע רוצה לקבל, כן הש"י יש לו תענוג גדול כשהוא משפיע שפע לבריותיו יותר מן הברואים הנשפעים ממנו יתברך. וע"ע עבודת ישראל פר' יוגש ד"ה ושמעתי מפה קדוש.

פ"ב מ"ח) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך פי לך נוצרת', פרוש שיהיה המעשה של אדם רק כדי שיהיה להבורא תענוג מזה^ט:

וזה ידוע כשאדם מתפלל בשבילו אזי נקרא מקבל, וכשאדם רוצה לקבל דבר או חזו הגב יד לארץ והתוף יד למעלה, אבל כשאדם מתפלל רק שיהיה להבורא ברוך הוא תענוג מזה אזי נקרא משפיע, שהוא משפיע כביכול בהבורא ברוך הוא, והמשפיע או חזו גב יד למעלה ותוף היד למטה:

והנה ברפת כהנים הוא בנשיאות פנים, דהינו שאוחזים גב ידיהם כנגד פניהם כמו מי שירצה להשפיע. וזה פרוש הפסוק 'כה תברכו את בני ישראל', דהינו שיברכו את ישראל כדי שיהיה להבורא ברוך הוא תענוג מזה ותהיו אתם משפיעים כביכול בהבורא ברוך הוא, ואחר כך הבורא ברוך הוא ישפיע לכם כל טובות וברכות על ישראל, כמו שאמרנו^י שזה המדה נקרא 'כה', כמו שישראל עושים כביכול הבורא ברוך הוא גם כן עושה ומשפיע לעמו ישראל טובות וברכות חיים ושלום, אמן:

כשמתפלל עבור עצמו נק' מקבל וכשמתפלל בשביל תענוג הבורא נק' משפיע

הכהנים יברכו לבניי כדי להשפיע תענוג להש"ת ועי"ז ישפיע כל טובות וברכות

או יבאר כה תברכו את בני ישראל אמור להם כו'. ושמו את שמי על בני ישראל^{יב}. הכלל, לך צריכין הכהנים לברך את ישראל בקול שישמעו ישראל^{יג}, בכדי שאלו אותיות שישמעו ישראל מהכהנים יעשו רשם בישראל ויאירו מול פניהם ויבזה הם מתברכין, וזהו 'כה תברכו כו' אמור להם' דוקא לומר להם האותיות, ולא די שיבקש במחשבה על ברפת ישראל רק לאמר להם האותיות מן הברכה, וזהו 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם' וקאי על ישראל^{יד}:

יאר ה' פניו אליך ויחנך. הכלל, כשאדם יש לו חן אזי בודאי יש לו מעלה^{טו}, ובאמת מי יכול להתפאר עצמו נגד ה' שיש לו מעלה, כי להשם יתברך כל דירא ארעא פלא חשיבין^{טז}, ולזה מרמז הפסוק חסד הבורא ברוך הוא שעושה עם ישראל, שנותן לישראל התפארת והדרת פנים בכדי שיהיה להם מעלה ויהיה לישראל חן בעיניו יתברך, וזהו הרמז 'ישא ה' פניו אליך' שנושא לה פנים הינו הדרת פנים והתפארת, בכדי שיהיה לה

הכהנים צריכים לברך לבניי בקול כדי שהאותיות יאירו ויעשו רושם בבניי

הש"ת נותן לבניי תפארת והדרת פנים כדי שישאו חן בעיני ה'

ציונים ומקורות

ד"ה וידבר. יב. 'דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם וגו'. ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם'. יג. ראה סוטה לח. 'כה תברכו' בקול רם, או אינו אלא בלחש, ת"ל 'אמור להם' כאדם שאומר לחבירו'. יד. ראה רש"י שם: 'ואני אברכם', לישראל, ואסכים עם הכהנים'. וע"ע חולין מט. טו. עיין סוכה מט: 'כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים'. טז. ע"פ דניאל ד, לב.

ט. ע"ע להלן אבות ד"ה ויש עוד לבאר: איתא בזוהר בכל מצוות שאדם עושה הקב"ה מתפאר בו אומר אלה מעשי בני, ומדבר הדיבורים טובים של זה האדם, כמו האב שמדבר וחוזר דברי בנו הקטן והחביב וכו'. וזהו פירוש 'כי לך נוצרת', פירוש תעבוד שיתפאר הבורא בך ויאמר 'כך' עשה בני, ולא תחזיק טובה לעצמך'. י. ראה שו"ע או"ח סי' קכח סי"ב: 'פורשים כפיהם, כדי שיהא תוך כפיהם כנגד הארץ ואחורי ידיהם כנגד השמים'. יא. לעיל